

Kingdom of Heaven

Historisk eventyrfilm i moderne politiks tjeneste

Af Bo Torp Pedersen

Instruktøren Ridley Scott er født d. 33. november 1937 i England, men professionelt har han næsten udelukkende arbejdet i USA, og han er virkelig en professionel i branchen. Scott har baggrund i reklamefilm-branchen, og det ses i hans suveræne beherskelse af filmteknikken og i hans visuelle flair. Ridley Scott står for flotte og spektakulære film i forskellige genrer. Han sikrede sig en plads i nyere filmhistorie med "Alien, den 8. passager" (1979), hvor et grumt mutantdyr æder besætningen i et rumskib én efter én, og den endnu mere stiliserede "Blade Runner" (1982), hvor menneskefødte mennesker møder kunstige mennesker på liv og død. Hans feministiske road-movie "Thelma og Louise" (1991) er måske hans mest vellidte og medmenneskelige film. I de senere år har publikums-succeserne ind mellem svigtet ham. Nu har han både som instruktør og producent satset 'hele butikken' på en storfilm om korstogene. "Kingdom Of Heaven" er dog ikke hans første historiske film: Han 'løvede sig' i 500 året med "1492 - Erobringen af Paradis" om Columbus' opdagelse af Amerika.

"Kingdom Of Heaven" gør en noget marginal person fra det virkelige liv til en stor og væsentlig personlighed, en sand helt, nemlig smeden fra Frankrig, Balian, der i filmen forfremmes til uægte søn af en stor adelsmand, Godfrey af Ibelin, og bliver en central person i de begivenheder, der førte til det, man plejer at kalde det tredje korstog: Det korstog, hvor Richard Lionheart ville tilbageerobre Jerusalem fra den ægyptiske sultan Saladin. Denne satte i 1187 kronen på en række successive udvidelser af sit storrige med indtagelsen af Jerusalem og forsvarede byen så godt, at Richard Lionheart ikke kunne tilbageerobre den, men måtte slå sig til tåls med en slags forligsaftale.

I den poetiske friheds navn har "Kingdom Of Heaven" altså valgt at skabe sin egen helt i det, der ellers skal ligne en autentisk historisk sammenhæng. Filmen følger den ældre historiske forsknings opdeling af helte og skurke i det spegede spil mellem kongen af Jerusalem og fyrsterne i de andre små kristelige riger i området Israel. Moderne historisk forskning har søgt at gøre dette persongalleri mere tvetydigt, bl.a. ved nøjere studium af arabisk og muslimsk kildemateriale, og det er utvivlsomt rigtigt, at korstogene opfyldte vidt forskellige målsætninger for dem, der deltog i dem.

Balian repræsenterer i begyndelsen en slags primær, from kristelig motivation, hvor krigstjeneste for kongeriget Jerusalem skal tjene som bod for begåede synder (bod og aflad, jævnfør den romersk-katolske kirke). Balian får Godfrey, hvis værdier Balian overtager efter hans død, er en moralsk hædersmand, der vil gøre det bedste for befolkningen og de svage. Filmen placerer også Tiberias som en hædersmand, men mere desillusioneret og til sidst helt opgivende, hvorimod Reynald og Guy de Lusignan repræsenterer forskellige grader af korruption og begær efter magt og rigdom. I filmens slag om Jerusalem sættes Balian, hvis kloge forsvarstaktik redder byen og dens indbyggere fra at blive nedslagtede af den overmægtige arabiske hær, over for Saladin, som karakteriseres som en klog krigsherre og en moderat, desillusioneret politiker.

Da Balian holder en tale for soldaterne og borgerne i Jerusalem, lyder han i denne film ikke længere som en soldat i 1100-tallet, men som en statsmand i moderne tid. Han sætter sig ud over modsætningen mellem kristne og muslimer, og når han – trods alt – vil forsvare Jerusalem mod Saladins hær, erklærer han, at det ikke er for at forsvare de kristne mindesmærker m.v. i byen. Det er ikke sten, han vil forsvare, men mennesker. Således bliver det klart, at filmen ikke længere er styret af sit historiske og autentiske stof, men af disse års amerikanske udenrigspolitik

USA's præsident George W. Bush har i flere taler pointeret, at den afgørende modsætning ikke går mellem kristne og muslimer, men mellem demokrater og terrorister. Denne anskuelse bliver næsten aldrig refereret korrekt i medierne, som taler om muslimske terrorister. Hvis man tager Bush på ordet, må "Kingdom Of Heaven" være en film efter Bushs hjerte. De gode i "Kingdom Of Heaven" er moralske hædersmænd, som ønsker fred med deres omgivelser, og som kun vil det godt for deres folk. Skurkene er mænd, som er moralsk depraverede, optændt af krigsliderlighed, opfyldt af begær efter magt og rigdom. Det er interessant, at de to store skurke begge befinder sig på den kristne side, mens den muslimske Saladin står som en hædersmand. Det antydes, at der i Saladins omgangskreds findes ekstremistiske og utålmodige personer, men at Saladin har styr på dem.

Det er derfor helt forkert at tolke Saladin allegorisk som en Osama Bin Laden. Tolkningen passer slet ikke med filmens positive karakterisering af Saladin. Men Balian kan heller ikke 'oversættes' til Bush. Det er idealerne, som svarer til hinanden; det er Balian's moral og idealer, som "Kingdom Of Heaven" for en stor del hylder på en sådan måde, at man som tilskuer må associere til præsident Bushs erklærede idealer. Til gengæld synes jeg, at filmens slutning er så tvetydig, at filmen er lige ved at ødelægge sin morale. Men det er unægtelig en underholdningsfilm med stof til diskussioner.

Filmfakta

USA 2005 - Instr.: Ridley Scott - Manus: William Monahan - Medv.: Orlando Bloom (Balian af Ibelin), Eva Green (Sybilla), Jeremy Irons (Tiberias), Liam Neeson (Godfrey af Ibelin), David Thewlis (Hospitaler), Brendan Gleeson (Reynald), Marton Csokas (Guy de Lusignan), Ghassan Massoud (Saladin), Edward Norton (Kong Balwin IV), Jon Finch (Patriark), Nikolaj Coster-Waldau (Godfreys nevø), Tim Barlow (gammel vagt), Ulrich Thomsen (tempelherre) - 145 min. - Dansk biografpremiere d. 4/5 2005 - Udgivet på DVD i DK d. 17/10 2005 af SF Film - Tilladt for børn over 15 år

Links

<http://www.cinemazone.dk/review.asp?id=5248&area=1>

<http://www.eyeforfilm.co.uk/review/kingdom-of-heaven-film-review-by-symon-parsons>

http://www.sptimes.com/2005/05/05/Weekend/Bitter_foes_worthy_c.shtml